

(3 Hours)

[Total Marks:70]

N.B. 1) All questions are compulsory.

2) All questions carry equal Marks.

1) Explain the concept of rural finance and state the importance of rural finance in rural development.

OR

Explain the various institutional and non-institutional sources of finance in rural area.

2) Explain the various causes of rural indebtedness and suggest remedies on it.

OR

State the objectives and functions of primary co-operative credit societies in rural development.

3) NABARD is playing importance role in rural development, Discuss.

OR

State the functions of Regional Rural Bank. Give review of various problems face by Regional Rural Bank.

4) Describe the importance of Self Help Group in poverty eradication.

OR

Suggest on various problems and remedies measures of Self Help Group in rural areas.

5) Write short notes on **any two** of the following.

- A) Nature of rural finance
- B) Various type of loans
- C) Need of cooperative finance
- D) Features of Self Help Group

मराठीत रूपांतर

वेळ- ३ तास

एकुण गुण- ७०

सूचना- १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

१) ग्रामीण वित्तपुरवठ्याची संकल्पना स्पष्ट करून ग्रामीण वित्तपुरवठ्याचे ग्रामीण विकासातील महत्त्व स्पष्ट करा.

किंवा

ग्रामीण भागात संस्थात्मक आणि बिगर संस्थात्मक वित्तपुरवठा करणारे विविध स्रोत स्पष्ट करा.

२) ग्रामीण कर्जबाजारीपणाची विविध कारणे स्पष्ट करून ग्रामीण कर्जबाजारीपणावरील उपाय सुचवा.

किंवा

ग्रामीण विकासात प्राथमिक सहकारी पतपुरवठा संस्थेचे उद्देश व कार्य सांगा.

३) नाबार्ड ग्रामीण विकासात महत्त्वाची भूमिका बजावते, चर्चा करा.

किंवा

प्रादेशिक ग्रामीण बँकांची कार्य सांगून त्यांच्या विविध समस्यांचा आढावा घ्या.

४) दारिद्र्य निर्मूलनात स्वयंसहाय्यता बचत गटाचे महत्त्व विशद करा.

किंवा

ग्रामीण भागात स्वयंसहाय्यता बचत गटाच्या विविध समस्या सांगून त्यावर उपाययोजना सुचवा.

५) खालीलपैकी कोणत्याही दोहोवर टिपा लिहा.

अ) ग्रामीण वित्तपुरवठ्याचे स्वरूप

ब) कर्जाचे विविध प्रकार

क) सहकारी वित्तपुरवठ्याची गरज

ड) स्वयंसहाय्यता बचत गटाची वैशिष्ट्ये